

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt V. Antinorus à Pontifice missus Tridentum, & mandata illi tradita.
Caesaris responsa ad Moronum de Synodi prolatione, à Lunensi quaesita;
& ad Lotharingum, de negotio à se illi proposito, quod ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

1563.

Patrum numero remissam. Sed non solùm reuerà discrimen inerat, quamuis subtilius; sed, etiãsi non inesset, conuenientius fuisset Reipublicæ satisfacere, eam mutationem petenti, vbi per eam merus sonus, non autem significatio variaretur: cùm eò videatur inurbanior repulsa, quò minoris momenti censetur postulatio; sicut ex aduerso eò minus offendit repulsa, quò maius beneficium crederetur impetratio.

C A P V T V.

Antinorus à Pontifice missus Tridentum, & mandata illi tradita. Caesaris responsa ad Moronum de Synodi prolatione, à Lunensi quaesita; & ad Lotharingum, de negotio à se illi proposito, quod cum Pontifice agitarat: & eiusdem Caesaris litteræ ad suos Oratores, ut cum Lunensi consentirent in quibusdam capitibus; curarentque cum eodem, ne Constitutiones Laicorum Principum reformarentur, cum varijs eiusdem notationibus super iam paratis Decretis.

Non satis habuit Pius res per litteras significare, sed Ludouicum Antinorum Tridentum misit ², qui voce pariter illas exprimeret. Hic Lotharingo acceptus, eiusque ingenium probè callens, eò venit simulatâ specie, vt Lotharingum Roman comitaretur, Pontificis nomine, eundemque per viam honorificè excipiendum curaret, quòd spes erat ante præstitutum diem Sessionem habendam. Sed speciosus cortex solùm ad contegendum nucleum ostendebatur. Potissimùm itaque demandatum illi est, vt studeret Lotharingo callidè persuadere, ne abscederet à Synodo, nisi perfectam illam conspicaretur. Quoduis absentia suæ momentum posse causæ publicæ detrimentum afferre: eius accessum ad inuisendum Pontificem neque Pio gratiorem, neque sibi honestiorem futuram, quàm qui tanti operis absolutam confectionem Romam deferret.

² Ex epistola Legatorum ad Borromæum 23. Augusti 1563.

² Iniunctum pariter est Antinoro, vt Legatis repeteret, quàm vehementer cuperet Pontifex exitum Synodi, dum complurium conuinctio siderum aspectu propitio rei fauebat, quorum aliqua nimis errantia. Valido gratoque honoris ligamine secum deuinctum Lotharingum retinerent: ne de Lunensi, Synodi absolutioni reluctante, rationem haberent, quando regij ministri Romæ, &

Kkkk 3 Pont-

Trid.

1563. Pontificij in Hispania, certò affirmabant, longè aliam Philippi Regis mentem esse.

Rescripserunt Legati de festinatione: Non posse ab ullius voce sibi efficacius exprimi Pontificis desiderium, eiusque cautas acquiescimas, quàm ab ipsius caractere iam effectum fuerat; nec ulli stimulo vim inesse ad ipsos compellendos ut suprà quàm egerant conarentur, quandoquidem omnes neruos ad id intenderant. Verùm de Lunensi parum valere aliorum dicta ad impedienda illius facta, quippe quem tanta Episcoporum cohors reuerabatur ac sequebatur, multiq̃ue Oratores, ac præcipuè Cæsariani sibi coniunctum volebant. Expedire quidem, ut honor Lotharingo deferretur; sed in eo peccari posse non solum defectu, sed excessu, ac præsertim nimia honorationis specie, quæ aliorum oculos perstringeret, & umbris obuolueret. Qua in re planè contigerat, ut agitatum memoratæ legationis negotium in aures multorum subrepsisset^b; eisdemque Gallos, qui illud promouerant, molestia simul affecisset: hi verò, siue ut eius legationis opinionem, siue ut effectum extinguerent, asperiores de industria notationes & appendices apposuerant capitibus emendationis, sibi communicatis. Adiecerunt, mentionem apud Lotharingum minime faciendam esse de ipsius mansione Tridenti post Sessionem, idque ab ipsis Antinorum fuisse monitum: quamquam enim splendidum esset nomen, res ipsa tamen illi suspicionem incutiebat, pro eo quod ipsi animaduenterant. Nec à vero aberrarunt: siquidem Lotharingus, ubi primùm de aduentu Antinori cognouit, suspensionem animi perturbationemque^c præ se tulit; sed postea cum audisset, Antinorum solum ad ipsum comitandum aduentare, omnino exhilaratus est.

^b *Schedula
Vicecomitis
ad Borrom.
5. Aug. 1563*

^c *In schedula
Vicecomitis
23. Augusti
1563.*

^d *Litteræ Legatorum ad Borromæum
19. Augusti
1563.*

Rerum summa videbatur à Cæsaris responso pendere. Etenim^d ubi cum Gallis in absoluenda Synodo consensisset, cunctis Italix Principibus in sensa Pontificis coeuntibus, minori habenda fuisset in pretio Lunensis oppositio, quando reliqui Hispanorum ministri non solum aliter sentiebant, sed aliam esse Regis mentem restabantur; inter quos Granuelanus Cardinalis etiam antea^d in optimam sententiam scripserat ad Legatos, & quamuis non rogatus, salutarem ad id operam contulerat. At verò si Cæsar Lunensis consilia comprobasset, nimis validum auctoritatis fulcimentum suppeditasset ipsis Præsulibus Hispanis, intexamque cum Gallis telam, ad contrahendum extra ordinem Concilium, præcidisset, quippe in illius ditione, in illius gratiam, & sub illius patrocinio

trocinio coactum. Iam verò importunè ad id accidit, vt ad Ferdinandum duæ litteræ perlatae fuerint, alteræ vnâ cum epistola Moroni, quam diximus, alteræ paulò post hanc ipsam, quarum causâ ipsius efficacitati plurimum detrahebatur.

1563.

5 Litteræ secundo loco redditæ Cæsari, ab eius Oratoribus scriptæ fuerant, per quas indicabatur, velle Præsides attingere potius quàm expendere emendationis argumenta, cum ea paucis quibusdam Canonum peritis, ferè cunctis Italis, committerent. At verò par fuisset, complurium sententias consulere, & ex cunctis nationibus, quò æquè omnes audirentur in ijs, quæ ad omnes æquè spectabant. Quamobrem ad Oratores rescripsit Cæsar, Vbi id contingeret, se coniungerent cum Lunensi, nec eorum capitum examini consentirent, nisi destinatis Præsulibus cuiusvis nationis, qui de illis capitibus & haberent consilium, & Decreta formarent. Hæ litteræ, quas subinde affero, Ferdinandi Cæsaris ad Oratores suos Tridentum missæ, ad me magna ex parte peruenerant, sed nec omnes, nec formâ plenè legitimâ: nunc verò dum hæc scribo, integrum earum volumen ad me detulit humanitas Didaci Tagliuæ, Ducis Terranouæ, Oratoris Catholici Regis prius in Germania, nunc in Aula Romana; cuius religioso animo charum fuit, opem aliquam conferre huic Operi, quod quoddam veræ Religionis propugnaculum est.

e Litteræ Cæsaris ad Oratores, 8. Augusti 1563.

6 Alteræ litteræ, quas memorauimus, seu potius scriptum, quod peruenit ad Cæsarem vnâ cum epistola Moroni, missæ fuerant à Lotharingo, & ab eodem Episcopo Conadiensi delatæ; quibus addita est prolixior narratio voce Rhodonensis Episcopi, Oratoris Gallicani f. Lotharingus (sicut vniuscuiusque mos est in locu-
cusationibus minùs exposito se ipsum collocare) Cæsari nequaquam exposuit, negotium, quod tunc agitabatur cum Pontifice, fuisse à Ferrerio & à se inductum; sed significauit, Pontificem ab soluendæ Synodi percupidum, sibi proposuisse, vt eam Sessione proximâ terminaret, oblatâ Galliæ legatione, cum facultate relaxandi pro suo arbitratu leges Ecclesiasticas ad illius regni salutem; quod ne recusaret, patriæ charitas ipsum cohortabatur, si Cæsari probaretur.

f Constat ex Epist. Cæsaris ad Oratores, Viennâ Kal. Augusti 1563.

7 Cæsar itaque id temporis Viennæ degens ad celebranda Comitia, cum animum tam sinistris narrationibus occupatum gereret, respondit primùm Morono temperatè quidem, sed grauitè, ac suspiciosè, in hunc modum: Gratulatus illi est prosperum exitum Sessionis; certumque ipsum reddidit perhonorificis verbis, à se æqui

Trident.

3563. æqui bonique factum esse, quod ab ipso fuerat expositum. Vehementer mirari se quæ Conadiensis eius nomine retulerat, Regem Catholicum intendere prolationem Concilij, & aduersari cuiuscumque iuris Ecclesiastici relaxamento in ijs regionibus ipsum postulantibus: à se non conspici, quod tenderet huiusmodi Regis consilium; neque credi, aliarum Prouinciarum vtilitati illum obstiturum. A se quidem prolationem minimè comprobari; sed optari, vt Synodus contraheretur, quod Respublica Christiana inde fructum decerneret, & Ecclesiæ suos Præsules recuperarent, adeoque sibi non displicere consilium Pontificis, quod scribebat Lotharingus, de sollicitando Synodi sine Italorum simul & Gallorum operâ; sed cuncta ritu Canonum peragenda, nullo absque decisione relicto ex ijs capitibus, quorum gratiâ conuentus fuerat habitus, nec illis minori diligentia, quàm consueuerat ac decebat, ob festinationem agitatis: secus enim Concilio derepente præciso, in grauissimam offensionem, ac periculum amplioris ab Ecclesia secessionis incursum iri, maiori cum detrimento, quàm si numquam fuisset coactum. Et quoniam Legatus ad ipsum scripserat, Synodum de sola vniuersali emendatione tunc acturam, postea verò ad peculiare pro singulorum regnorum commodo descensuram, in memoriam illi redigebat, Oeniponti ab ipso fuisse sibi pro certo positum, stabilitum iri celeriter quidquid ad vtilitatem populorum sibi subiectorum pertineret; id verò nec ab illa secessione, nec ab antea actis confectum fuisse, quod eò magis expediebat, quoniam eadem capita in Christianæ Reipublicæ bonum magna ex parte reciderent. Nec Cæsari nec Legatis desistendum ab eo esse nonnullorum Præsulum causâ, aduersantium relaxationi alicuius Ecclesiasticæ prohibitionis: nam vt ipse bono aliarum Prouinciarum haud repugnabat; ita fas non esse, vt aliorum repugnantia suarum subsidio damnum inferret. Concilium ex eo appellari Oecumenicum, quod omnes complexum omnibus opitulatur, nec vtilitate ac voto vnici regni sanctiones metitur: quamquam ipse non arbitraretur, Hispanos Præsules charitatem rationemque oblituros. Quod autem dein Moronum cohortabatur, vt proponeret Synodo ea quorum indigebant Cæsaris ditiones, quæ post communis emendationis decreta illic agerentur, se adhuc de illis deliberare, quod spectabat tum ad vsum Calicis, tum ad reliquas legum Ecclesiasticarum relaxationes: vbi ipse rem plenè stituisset, se Præsides certiores facturum. Sperare se, si quid occurrisset quod à Pontifice aut à Concilio peteret, id ab illis, pro eo

ac par erat, expensum iri, cum ipse nihil in gratiam temporariæ utilitatis suæ petiturus esset, sed in emolumentum animarum ditionis suæ, Imperij ac Religionis, quò eius reliquæ adhuc superstites conservarentur. Addebat, Vbi etiam nihil impetraret, se nihil amplius curaturum, sed curam in Deo repositurum: nec parum esse timendum, ne populi per suam ipsorum potestatem ea sibi caperent, quæ sibi necessaria putarent, & quorum concessionem facilem, & sine Ecclesiæ offensione futuram fuisse censerent. Num id profuturum esset, à se illius iudicio committi, cuius benevolentia auxilioque singulariter fidebat.

1563.

8 Lotharingo responsum reddidit Ferdinandus & scripto valdè ieiuno, sed non sine inspersis quibusdam guttulis acerbitalis, quam sinu claudebat: Præter opinionem ad se peruenisse notitiam tam accensæ in Pontifice voluntatis Synodi terminandæ, vt eò festinaret viâ non tritâ & acclivi. Se prius in animum haud induxisse, rationes humanas adeò præpollere; vbi id perageretur, plurimum offensionis à se prævideri. De suo celeritatis desiderio eadem scribebat, quæ in responso ad Moronum narrauimus. Ac denique de legatione Gallicana, quam sibi oblatam à Pontifice Lotharingus affirmabat, consilium Cæsaris ad eam excipiendam exposcens, breuiter aiebat Cæsar, eam sibi de Lotharingo æstimationem esse, vt profuturum Galliæ consilium existimasset, quodcumque ab illo susciperetur, siue continuato siue interrupto Concilio.

g 30. Julij.
1563.

9 Harum omnium responsonum exempla^h suos ad Oratores misit, significauitque, se audiuisse, præcipitem properantiam à Pontifice, lentam cunctationem à Rege Catholico intendi. Profectò diuinæ providentiæ fuit, vt Cæsar obsisteret præproperæ illi rationi dimittendi potius quàm absoluendi Concilij, quam Pontifex amplectebatur peioris euentus metu, simulque ne abalienaret à se Lotharingum ac Ferrerium: vnde postea contigit, vt Lotharingus, Pij voluntate contentus, expertusque aliunde iniectum obicem, expediendæ Synodi ratione digniore operam contulerit, tametsi Ferrerius abalienatus grauitè nocuerit.

h In allatis
litteris primo
Augusti.

10 Hæ Cæsaris litteræ, ad Cæsarianos delatæⁱ, iis ad quos mittebantur redditæ sunt. Lotharingus, perlecto Cæsaris responso, tepescentem præ se tulit animum ipsi Cæsarianis, tum ad Synodum præter visitatum morem terminandam, tum ad Gallicanam legationem suscipiendam. Idcirco iisdem dixit^k, se, ne interromperetur emendationis tractatio, velle suum Romam accessum protrahere, etiamsi Pontifici à se promissum, donec Sessio celebrata fuisset: cautè

i Ex epistola
Oratorum
ad Cæsarem
10. Augusti
1563.

k Litteræ
Oratorum
ad Cæsarem
10. Augusti.
1563.

Pars III.

LIII

acturum

at
Trid.

1563. acturum se, ne ab aëre Romano læderetur: vnicum illic negotium sibi futurum, Religionis & Galliæ bonum; ac breuè curaturum; tum vt vsus Calicis concederetur, quò ad Ecclesiæ sinum aberrantes allicerentur, tum quorundam Ecclesiasticorum prouentuum alienatio, cum Cleri consensu, quò regnum ære alieno leuaretur. Legationem Galliæ, quamquam sibi sponte offerretur, haud à se acceptum iri, quò maleuolentium calumnias, accusationesque hæreticorum mutas redderet; nec velle se quidquam in Gallia sancire, ne per Pontificiam quidem auctoritatem, absque reliquorum Præfulum consensu.

Epist. Lotharingi ad Pontif. 16. Aug 1563. in citato libro Gallico.

Sed longè alia scripserat ad Pontificem Lotharingus biduo ante¹ hoc cum Cæsarianis colloquium: Se per Linsacum, in Galliam regressum, tam efficaciter res significasse Reginæ, vt propitia responsa præstolaretur de negotio quod cum ipso egerat. Putare se id quoque Cæsari haud displicere; sed certiore se redditum iri ab Aulico, à se ad Cæsarem ea de causâ iam misso. Confestim post Sessionem opportunum se ducere, ad Pontificis pedes accedere: ac demum amplissima rursus pollicebatur. Aspectu tam vario idem homo, non solum variis temporibus, vt de nescio quo fabulæ cecinerunt, sed vno eodemque tempore variis oculis sese offert.

Non modò spes à Legatis concepta celeriter absoluendi Synodum, sed spes etiam habendi pacificè paratam Sessionem, nebulis cœpit offundi. Oratores Cæsarei iam vsque ab initio miserant ad Cæsarem exempla reformandæ disciplinæ, à Legatis digesta, ac postea adnotationum, quas ipsi confecerant, iisdemque Legatis dederant, & earum quoque, quas Galliæ Oratores parauerant; non item Lunensis, vt qui eas cum ipsis minimè communicarat. Et ob negotij grauitatem Cæsar dies aliquot responsum distulit, quod postea reddidit^m per litteras 23. Augusti signatas, tam celeriter Viennâ delatas, vt post diem 26. mediâ nocte acceptæ fuerintⁿ. Ex iis, quæ sparsim in hoc Opere allata sunt, cingebatur Ferdinandus à compluribus Consiliariis, malè affectis, vt ipsi fatebantur, Aulæ Romanæ, sed reuerà Religioni Romanæ, qui nullam vquam opportunitatem negligebant instillandi in eius animum finitras opiniones de Pontifice, ac de ipsius Præfulibus; ille verò instar lanæ candidæ quibusuis facillè coloribus inficiebatur. Eapropter infederat Cæsaris animo id quod primo loco significauit per illas litteras Oratoribus, disciplinæ reparationem tanto haberi odio à Clero & Aula Romana, vt in illis sibi communicatis Decretis eo artificio contexta fuerit, quò Principibus intolerabilis ostenderetur,

m Constat ex epistola Cæsaris ad Oratores 23. Augusti, 1563. n Constat ex responso, reddito die 29.

tur; adeoque ab illis reiecta, in ipsos infamia recideret, & Aula Romana, in alios regeſtâ culpâ, in antiqua laxitate perſiſteret.

Ad peculiaria progreſſus, dicebat, multa ibi contineri de ordine Eccleſiaſtico, quæ quidem ſibi egregia videbantur; tamen ut intelligeret, quo pacto ea in uſum deduci poſſent in Imperij locis, optare le ut illic aſſentirent Epifcopi Germaniæ, aut certè illorum Procuratores: nec ſibi dubium eſſe, illos, ubi certiores ea de re fierent, bonorum Præſulum muneri non defuturos. Sed in vigefimo nono capite dici, irritas ac nullas reddi cunctas ſanctiones conſtitutioneſque Principum aduerſus immunitates vacationeſque hominum ac bonorum Eccleſiaſticorum. Huiusmodi decretum eſſe ſibi, ac fortasſe cunctis Principibus intolerabile. Numquam à ſe oppreſſam, ſed ſemper deſenſam fuiſſe libertatem Eccleſiaſticam; ſed animaduertendum eſſe, præter leges communes, quodcumque Regnum ſuis proprijs & antiquiſſimis conſuetudinibus regi: præterquam quod etiam ex iure communi, Eccleſiaſticorum immunitati ſuas diſtinctiones ac limitationes ineſſent. Putare ſe, cunctos Principes in varias ſuper eo Decreto difficultates offenſuros, ſicuti nonnullas in ſcripto Gallorum iam viderat: plenum à ſe reſponſum tunc reddi non poſſe de articulo tam amplo. Quod ſi Præſides vellent adhuc progredi, & Decretum comprobandum curare, ipſius Oratores ob oculos ponerent præualidas difficultates, in quas impingeret in locis Imperij eius acceptio, nedum executio; idque poſſimum ſuper collationibus, à quibus ex vetuſtiſſima conſuetudine Eccleſiaſtici non erant immunes, ob communem incolumitatem; quoniam ea bona cum hoc onere deueniant in illorum manus, Apoſtolicâ Sede conſentiente & comprobante. Si neglectis hiſce rationibus ad ſanciendo huiusmodi Decretum procederetur, ipſius Oratores, communicato cum Hiſpanis Gallique conſilio, ſolemni ritu declararent, ſibi non licere illi Conſtitutioni aſſentiri, ut quæ detrimentum afferebat ſacri Imperij iuribus, & conſeſtari aduerſus perturbationes omnes inde prouenturas.

Varias deinde mutationes adnotauit in reliquis articulis, quæ ſerè omnes aut Concilij ſenſibus conſonabant, aut antea moderatius concinnatæ fuerant, uti paulò poſt videbitur.

Ita in tertio, ubi in templis interdicebatur mollior harmonia, optauit, ne cantio, quam figuratam appellant, excluderetur, cum ſapè ſenſum pietatis excitet.

In quarto, & in poſtremo, per quos vetabantur Principes violare

1563. lare precibus minisve libertatem Ecclesiasticorum in habendis electionibus, petijt ne moderatæ deprecationes prohiberentur.

Octauo, in quo iubebantur beneficiorum Domini plures quàm unum præsentare, opposuit, per id potius in Ordinariorum quàm in Dominorum facultate collationem collocari: & idcirco laudauit postea quod Oratores proposuerant, vt à Dominis singuli singulis vicibus nominarentur, nimirum, si primus haud censetur idoneus, secundus nominaretur.

Habebatur in nono: Vbi Paræciarum prouentus tenuiores erant, aut per decimas aut per collationes populi supplerentur. Id scribebat ille in Germania fieri non posse, vbi decimæ plerumque possidebantur à laicis, qui ab Ecclesia illas coëmerant, & vbi collationes aded frequentes erant ad alias indigentias, vt hoc onus addi populis nequaquam posset; adeoque satius fore, si per aliquam beneficiorum coniunctionem illis consuleretur.

In decimo tertio auferebantur iura patronatus ijs qui ea non obtinebant titulo foundationis, aut dotationis, eademque legitimis scripturis non probarent: hinc enim detrimentum inferebatur multis, antiquissimam possessionem obtinentibus, quamuis scripturæ primæ possessionis fuissent deperditæ pro temporis iniurijs, & etiam priuilegijs, obtentis ex alijs promeritis ab Cæsaribus, aut varijs Principibus, quàm ex fundatione aut dotatione. Quare volebat, vt Oratores sui se cum alijs Oratoribus coniungerent, efficientes vt articulus deleteretur.

In vigesimo secundo negabatur osculum Euangelij & pacalis imaginis cunctis laicis, etiam Cæsari. Dicebat, Prudentius videri sibi, allici Principes ad eas sacras celebrationes quacumque honorificentia.

In eodem articulo continebatur, vt Episcopi præcederent in quauis actione priuata & publica cunctos laicos, cuiuscumque status, eminentiæ & administrationis. Id videri sibi potius deturpationem quàm reparationem, cum superbiam, non demissionem Ecclesiasticam spiraret: in Germania præsertim fieri non posse vt veteres ritus mutarentur.

In vigesimo tertio præscribebatur cunctis Episcopis, vt inuiserent Diœceses, populique sumptus ad id suppeditarent. Affirmabat, neutrum obseruari posse in Germania, vbi Præsules nolebant inuisere sine magno comitatu, adeoque cum magno dispendio, & vbi ob eandem causam, positâ Diœceseon amplitudine, non poterant eas integre inuisere. Quare sibi videri opportunius, si suis sumpti-

sumptibus propinqua loca per se, remota per interpositas personas inuiserent. 1563.

12 In trigesimo tertio obseruabat, aptè consuli Ecclesiæ in decimis exigendis; sed esse retinendam indemnitate complurium laicorum, qui iusto titulo eas sibi acquisuerant.

13 Postea considerabat notas varias, à suis Oratoribus appositas, quarum multas comprobabat. Ita in primo capite sancendum esse, vt ex omni regione Cardinales eligerentur: in tertio, vt sacra Psalmodia non præcipitanter, sed pedetentim recitaretur, ad captum & pietatem composita; & vt Ecclesiasticis venationes, ludi, choreæ prohiberentur: in quadragesimo secundo, vt multæ pecuniariæ in pios vsus conuerterentur ab Ordinarijs in ipso delicti loco: & alias huiusmodi, de quibus cum ipsius animo conuenerant.

14 Alias è contrario refellebat, siue vt minoris momenti, siue vt nimis seueras, siue vt quæ fieri non poterant, siue vt Germaniæ haud congruentes. Ac vniuersè scribebat, Futurum sibi gratum, si Gallicos Oratores ipsi pariter imitarentur, qui cuncta ad ipsum retulerant (prout ipse arbitrabatur, tametsi falsò, ex ijs quæ ipsius Oratores rescripsere) antequam responsa Legatis redderent. Tam seuerè (& iure quidem) Principes à suis Oratoribus exigebant antecedentem illam communicationem, & in agendo subiectionem; quæ si à Legatis exercebatur erga Pontificem, ab ijs accusabatur quasi Concilij seruitus; adeò vt Pius, sicuti vidimus, ad tam multas vociferationes sedandas coactus fuerit demandare, vt ad quodcumque Decretum pergeretur, ipsius sententiâ non cognitâ, neque rei notitiâ prius ad se delatâ.

15 Adiecit, vel maximè necessarium esse, vt compendium doctrinæ Catholicæ formaretur, ad cuius normam à concionatoribus ac magistris eam cuncti Christiani populi docerentur, adeoque perficiendum id sedulò curarent.

Vt secundùm hæc ipsius mandata Legatis responderent, & cuncta peragerent: ac postremò iussi sunt de his omnibus certiore facere Lunensem, quemadmodum mos est alijs notitiam impertiri, quò ad opus pariter alliciantur, tum quia pronus quisque est ad auxilium rependendum de se honorificè existimantibus, tum quia non minùs animi, quàm loca vacua, & nondum occupata, facile capiuntur.